

Dějiny „zlaté a červené“ v datech

1357 – „Jen ti, kteří mají udělena znamení a znaky, je také výlučně užívají. [...] Každý může přijmout znak a znamení, nosit je a vymalovat je na svých věcech. [...] Je cennější mít znak udělený panovníkem, poněvadž je přednější před ostatními a jinými nemůže být zakázáno jeho užívání. [...] Je svatokrádeží přit se o moc panovníka. [...] Jaký (výhodný) důsledek má, jestliže je znak udělen panovníkem? Má to mnohou výhodu. Jestliže dva mají totéž znamení aniž je jasno, kdo je měl dříve a kdo později, má přednost ten, kterému je udělil panovník. Kdyby ve vojsku nebo na jiném místě nastala otázka, kdo má mít přednost, má jí mít znak toho, jemuž byl udělen panovníkem. [...] Jestliže se na korouhvi malují znaková zvířata, mají hledět k ratišti. [...] Strana přední a horní je vznešenější strany zadní a dolní. Vznešenější barva se má pokládat k ratišti. [...] Vznešenější barva má být nahoře a na té straně, jež hledí k nebi nebo dopředu, to znamená na té straně, jež směřuje k ratišti. [...] Zlatá barva je vznešenější nad ostatní a znázorňuje se jí slunce. Nic není vznešenější než slunce. [...] Červená či purpurová barva představuje oheň a je vznešená. [...] Modrá barva je třetí a představuje vzduch.“ [Bartolus de Saxoferrato]

1462, 7. prosince – „Proto s ohledem na řečenou úslužnost [...] pánů a urozených řečeného markrabství moravského prosbami, které nám přednesli, poskytujeme tuto zvláštní milost, totiž aby šachované orlice barva bílá na žlutou čili zlatou se změnila, [...] tak aby to markrabství moravské od teď napříště provždy nosilo a mělo šachovanou orlici barev červené a žluté neboli zlaté [...]. Takto uspořádaný erb řečené markrabství moravské, jak dříve užívalo a jím se pyšnilo, ve všech konáních vůbec podobně má užívat a těšit se z něj v budoucích časech navždy. Žádnému vůbec člověku tedy nebudiž dovoleno tuto listinu našeho svolení, přeměny a vůle porušit nebo jí jakkoli pošestilou opovržlivostí vzdorovat.“ [Cisář Bedřich III.]

1477, 18. června – Zemská pečeť Moravy.

1479, 25. července – Matyáš I. Korvín před přijetím za markraběte potvrzuje stavům jejich privilegia. Akt se opakuje vždy s nástupem nového panovníka.

1501 – Moravská zlato-červeně šachovaná orlice, vyobrazená na klenbě chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře (Čechy).

1503 – Moravská zlato-červeně šachovaná orlice, vyobrazená na městské věži ve Vöcklabrucku (Horní Rakousy).

1523 – Městské zlato-červeně šachované orlice (podle zemského znaku), vyobrazené v právní knize města Znojma.

1530 – Městská zlato-červeně šachovaná orlice (podle zemského znaku), vyobrazená na knize počtů města Olomouce.

1608 – Zhotoven typář moravské zemské pečete podle vyobrazení zemského znaku z roku 1462.

1612 – Doložen pojem „zemské barvy“.

1628, 26. června – Cisář Ferdinand II. potvrzuje na žádost moravských stavů mj. i erbovní list císaře Bedřicha III. z roku 1462.

1634 – Moravská zlato-červeně šachovaná orlice, vyobrazená na bemí knize města Brna.

1640, 22. září – Cisář Ferdinand III. potvrzuje na žádost moravských stavů mj. i erbovní list císaře Bedřicha III. z roku 1462.

1689, 3. ledna – Cisář Leopold I. potvrzuje na žádost moravských stavů mj. i erbovní list císaře Bedřicha III. z roku 1462.

1699 – „Jistý anonym tvrdí, že má být moravský znak zlatě a stříbrně [sic] šachovaný, dovolává se privilegii.“ [Carl F. von Schertz]

1720, 17. října – Moravané potvrzují tzv. pragmatickou sankci. Dokument je stržen stavovskou pečeti, jejíž typář byl zhotoven podle vyobrazení zemského znaku z roku 1462. Pečeť je přivěšena na zlato-červeném závěsu.

1723 – Cisář Karel VI. při korunovačním ceremonálu výslovně potvrdil všechna privilegia a svobody, které udělil císař Ferdinand II.

1728 – Žluto-červeně stuhu, vyobrazené na slunečních hodinách zemského domu.

1735 – Novou sněmovní síň na Dominikánském náměstí v Brně krásí červené potahy a koberce se zlatými lemy. Červeně závěsy mají žluté šňůry. Na římsě nad trůnem markraběte je osazena zlato-červeně šachovaná orlice. Zemské služebnictvo nosí červenou livrej se zlatou obrubou a s pozlacenými knoflíky.

1781 – „Sem také jako zlatý hřeb práv urozených Moravy patří listina císaře Bedřicha, jejíž mocí slavné markrabství moravské obdrželo za znak baronů a jiných svých urozených za zásluhy tomuto císaři, které s pohotovou vůlí prokázali v čase vzpoury vídeňských a jiných urozených vévodství rakouského, že v jejich erbu se šachované orlice bílá barva, která se předtím malovala střídavě s červenou, mohla změniti na žlutou čili zlatou. Protože náhoda dosud většinou našich vlastenců její znalost tajila, celou a v úplnosti jí připojujeme, jak jí bylo možné dříve ze samotného originálu opsat.“ [A. Habrich]

1807 – Cisář František I. se rozhodl moravské stavy odměnit tím, že jim povolí nosit slavnostní uniformu podle barev zemského znaku. V návrhu moravsko-slezského gubernia byla livrej popsána jako červená se zlatým krumplováním a se zlato-červeně šachovanou orlicí na epoletách. Cisář ve svém reskriptu z 23. prosince 1807 uniformu povolil, ovšem orlici na epoletách (omylem?) uvedl jako bílo-červenou, což vyvolalo zmatky.

1818 – Zemské barvy jsou připevňovány na některých stavovských budovách v Brně.

1839, 9. ledna – „[Stavovská strana] nalezla, že ve velkém státním znaku je v modrém poli stříbrné a červeně šachovaný korunovaný orel popsán jako znak Moravy. Protože tento popis neodpovídá fakticky užívanému znaku v moravské provincii, kterým je zlato-červeně šachovaná orlice na modrém poli, [...] záleží pánům stavům na tom, aby v roce 1462 císařským povolením získaný zemský znak byl zachován a uchráněn.“ [Zemský výbor]

1848, 13. dubna – „Červená a zlatá, sbratření Moravané, necht je vaší vlajkou! Červená vlasteneckého plamene nadšení, zlatá nezlomné věrnosti císaři, sbratřenému Rakousku, to jsou harmonické barvy, to jsou do dále zářící barvy; to jsou barvy, které v politickém zvratu a sjednocení nevystavují pošmoumou šed, nýbrž živě jasnou žlutočervenou, rovnou slunci svobody, jež musí podpořit náš růst, musí nechat dozrávat náš rozvoj a učini jej zralým, plody naší jednoty.“ [Otto G. baron Hingenaus]

1848, 14. dubna – „Od dáвна má [Morava] své vlastní stavy a zemská práva, od r. 1535 svůj vlastní zemský řád, vždy mívala svůj vlastní od českého rozdílný znak, který r. 1462 nabyl nynější podoby.“ [Zemský sněm]

1848, 15. dubna – V aule vídeňské univerzity jsou přijati studenti a profesori z brněnského filozofického ústavu. Zanechali zde vlajku v moravských barvách.

1848, 14. srpna – Poslanec za Boskovice Josef Cibulka: „Protože zvláštnost země to žádá, navrhuji, aby se zde i zemské barvy vyznačily. Ačkoliv zemské barvy zlatá a červená pochází z nadání císaře Bedřicha ze 7. prosince 1462, přesto jsou z jedné strany odírány, z druhé přijímány. A protože se s těmito barvami pojí krásná památka, tj. byly uděleny zemi za udatnost, navrhuji, aby se zde vyznačily. Zmínka o tomto předavku se mi zdá potřebná, protože brněnská národní garda přijala tyto barvy, jakožto barvy zemské, do své kokardy. Navrhuji tedy tento dodatek: Barvy země jsou zlatá a červená.“ Poslanec za Strážnici Tomáš Čambala: „Podporuji tento návrh, aby se do budoucna při všech vyobrazeních, erbech a ve

všech zemských záležitostech, pravě zemské barvy užívaly.“ Poslanec za Jimramov Jan Chlumský: „Podotýkám, že pravě a prvotní zemské barvy byly červená a bílá, a že pozdější červená a zlatá byly uděleny stavům a ne zemi.“ Předsedající Karel Vojtkovský rytíř z Vojkova: „Podle nadací listiny císaře Bedřicha byly barvy červená a zlatá uděleny zemi.“ Rezoluce: „Země Moravská podrží svůj dosavadní erb co erb země, totiž: v modrém poli zlatem a červenou barvou šachovaného, napravo hledícího, korunovaného orla. Zemské barvy jsou zlatá a červená.“ [Zemský sněm]

1878 – Novou zemskou sněmovnu na Joštově ulici v Brně zdobí v siní i na průčelí moravská zlato-červeně šachovaná orlice, vyvedená v heraldickém šrafování. Zakládací listina budovy, ukrytá v kovové schráně za závěrečným kamenem, je převázána žluto-červenou stuhou. Záhaví dokumentu krásí emblém zlato-červeně šachované orlice. Skleněnou dózu na mince, tamtéž, chrání pečetní otisk podle vyobrazení zemského znaku z roku 1462 a žluto-červeně hedvábné nitě. [schrána nalezena v roce 2014 při rekonstrukci budovy]

1880, 10. srpna – Moravské místodržitelství rozesílá starostům moravských měst zprávu, ve které jim sděluje, že v rozličných v zemi vydávaných kalendářích se jako moravské zemské barvy uvádí „zlatá, červená a modrá“, což je chybné. Správně má být jen „zlatá a červená“.

1895, 4. května – Přípravný výbor Národopisné výstavy československé v Praze žádá Moravský zemský výbor v Brně, zdali může v expozicích, kde bude prezentována také Morava, vyvěsit prapory v moravských zemských barvách, kterými jsou, dle jejich mínění, „modrá, bílá a červená“. Dne 10. května moravský zemský hejtman odpovídá, že moravské zemské zastupitelstvo pokládá za oficiální zemské barvy, včetně praporů, barvy „zlatou a červenou“.

1906 – „Moravská orlice má být šachovaná zlatě a červeně, a ne stříbrně a červeně. To proto, poněvadž dvomím dekretem z 22. června 1836 byla sice moravská orlice líčena jako šachovaná stříbrně a červeně, ale podle referátu 261/A z roku 1880 nic nepřekáží tomu, aby se za moravský zemský znak pokládala červeně a zlatě šachovaná orlice v modrém poli.“ [Carl Schornböck]

1915 – Tinkтуры moravské orlice ve státním (panovníckém) znaku jsou konečně shodné s tinkturami moravské orlice v zemském (stavovském) znaku. Moravský markrabě se po 453 letech oficiálně přizpůsobil zlato-červenému šachování orlice. Doposud ve svém erbu užíval bílo-červeně šachovanou orlici s klenotem, přilbou a příkrývadly tak, jak to znázorňovaly rozličné středověké i novověké erbovníky.